Hukuk Bölümü 2011/171 E. , 2011/273 K.

- 5326 SAYILI KABAHATLER KANUNU'NUN 41/4. MADDESINE AYKIRILIK NEDENIYLE VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

  - İMAR KANUNU (3194) Madde 42
  - KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 41

"İçtihat Metni"

Davacı : D. Beton San. A.Ş.

Vekilleri : Av. Ş.A. - Av. K.G.

Davalı : Tuzla Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. M.A. - Av. G.G. - Av. N.K.

O L A Y : Tuzla Belediye Başkanlığınca, 02.10.2007 tarih ve 1223 sayılı Encümen Kararı ile, "Tuzla-Aydınlı, Şifa Mahallesi ve Mimar Sinan Mahallerinde ruhsatsız olarak yapılan inşaatlara beton getirerek alanı işgal ettiği, çevre kirliliğine ve kaçak yapılaşmaya sebebiyet verdiği"nden bahisle 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 41/4 maddesi uyarınca davacı şirkete, 5.918 YTL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı 5.11.2007 tarihinde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TUZLA SULH CEZA MAHKEMESİ; 28.12.2007 gün ve Müt.E:2007/140, Müt.K:2007/177 sayı ile; itiraz eden davacı vekilinin, Tuzla Belediye Başkanlığının 02.10.2007 tarih 1223 karar nolu idari para cezası yazısı ile tebliğ edilen idari para cezasının yasaya açıkça aykırı olduğundan iptaline karar verilmesini talep ve dava ettiği; itiraz dilekçesinin Tuzla Belediye Başkanlığına tebliğ edildiği; Tuzla Belediye Başkanlığı vekilinin vermiş olduğu cevap layihasında, 3.9.2007 ile 7.9.2007 tarihleri Tuzla Mimar Sinan Şifa ve Aydınlı mahallesinde ruhsatsız inşaatın yapıldığının tespit edildiği, bahse konu ruhsatsız durum nedeniyle tutanak tutulduğu ve tutanağın ilgiliye tebliğ edildiği, 02.10.2007 tarih ve 1223 sayılı Encümen Kararı ile kaçak inşaat yapmak suçundan dolayı İmar Kanunun 42. maddesi gereğince idari para cezası tatbik edildiği ve davanın reddinin talep edildiği; 3194 sayılı İmar Kanununun 42/5 maddesi ile imar kanununda verilmiş olan para cezalarına karşı tebliğden itibaren, 7 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilir hükmünün Anayasa Mahkemesinin 15.5.1997 tarih 1996/72 Esas 1997/51 Karar sayılı ilamı ile iptal edildiği; 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3. üncü maddesinin de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olduğu, Anayasa Mahkemesi kararı yürürlüğe girmeden önce, 06.12.2006 tarih 5560 sayılı yasanın 31. maddesi ile "bu kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna İlişkin hükümleri diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, uygulanır hükmü getirmiş ise de; Danıştay 10. Dairesinin 26.1.2007 tarihinde vermiş olduğu bir kararında Anayasa Mahkemesinin 04.10.2006 tarih 2006/75-99 Esas-Karar sayılı ilamı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu 140/4 maddesinde değişiklik yaparak Sulh Ceza Mahkemelerini yetkili kılan 5454 sayılı yasanın 5. maddesi Anayasa aykırı bulduğundan iptaline karar verildiğinden bahisle, İdare Mahkemesinin 506 Sayılı Kanuna göre verilen para cezalarına iİişkin uyuşmazlıkların görüm ve çözümü görevinin İdare Mahkemesine ait olduğundan bahisle vermiş olduğu kararı bozduğunun görülmüş olduğu; olayda, Danıştay 10. Dairesinin vermiş olduğu karara uygun durumun söz konusu olduğu, Sulh Ceza Mahkemelerinin görevli olduğuna dair 3194 sayılı kanunun 42/5 maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş bulunduğu, buna göre davaya bakma görevini İdare Mahkemesine ait olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle; 4458 sayılı Yasanın 242. maddesinde idari para cezasının itiraz yeri olarak idare Mahkemelerini göstermiş bulunması nedeniyle idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği gözetilerek Mahkemelerinin Görevsizliği Nedeniyle Reddine karar vermiş, yapılan itiraz Kartal 2.Ağır Ceza Mahkemesinin 26.02.2008 gün ve Değ.İş No:2008/133 sayılı kararıyla reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, söz konusu idari para cezasının verilmesine ilişkin Tuzla Belediye Encümen Kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 10. İDARE MAHKEMESİ; 13.05.2008 gün ve E:2008/386, K:2008/919 sayı ile; 2576 sayılı yasanın 5.nci maddesinin 1.nci fıkrasında İdare Mahkemelerin, Vergi Mahkemelerinin görevine giren davalar ile Danıştay da çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davaları ile tam yargı davalarını, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinin birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar ve kanunlarla verilen diğer işleri çözümleyeceğinin hükme bağlandığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "ÇEVREYİ KİRLETME" başlıklı 41. maddesinin 4. fıkrasında "İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idari para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir." hükmünün düzenlendiği; yine Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesinde "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir." kuralının yer aldığı; dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirketin kaçak yapılara beton getirmek suretiyle çevre kirliliğine sebep olduğundan bahisle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/4, maddesi uyarınca 5.918,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin Tuzla Belediye Encümen kararının iptali istemiyle bakılan dava açılmış ise de; yukarıda ilgili hükümleri aktarılan, Kabahatler Kanunu uyarınca verilen para cezalarına karşı "İdari Yargıya" başvurma olanağının bulunmadığı; her ne kadar, davacının daha önce aynı işleme karşı Tuzla Sulh Ceza Mahkemesinde dava açtığı ve adı geçen mahkemece davanın görev yönünden reddine karar verilmiş ise de; söz konusu görevsizlik kararında 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesinden bahisle İdari Yargının görevli olduğu yolunda hüküm kurulmuş olduğu; ancak dava konusu işlemin 3194 sayılı imar Yasası ile ilgisinin bulunmadığı, encümen kararı içeriğinde açık bir ifadeyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/4. maddesi uyarınca para cezası verildiğinin belirtilmekte olduğu; bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesi uyarınca bakılan davanın görüm ve çözümünün Sulh Ceza Mahkemeleri'nin görev alanına girdiği; gerekçesiyle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a, maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili söz konusu idari para cezasının verilmesine ilişkin Tuzla Belediye Encümen Kararının iptali istemiyle bir kez daha adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TUZLA SULH CEZA MAHKEMESİ; 03.09.2008 gün ve Müt.E:2008/99, Müt.K:2008/103 sayı ile; idari ve adli yargı yerleri arasında yargı yeri uyuşmazlığı oluştuğu, öncelikle bunun çözümlenmesinin gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Yasanın 19.

maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Mahkemece karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 19.12.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.07.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olayda, adli ve idari yargı yerlerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, kararların kesinleşmesinden sonra, Davacı vekili tarafından, para cezasına karşı ikinci kez adli yargı yerinde itirazda bulunulması üzerine Mahkemece; 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi başvurulmuştur.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'nın 14. ve 19. maddesinde öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Sulh Ceza Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacaktır. Öte yandan Sulh Ceza mahkemesince, 2247 sayılı Yasada öngörülen durumun aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyaları temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, adli ve idari yargı dava dosyalarının Mahkemelerinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5326 sayılı Yasa'nın 41/4. maddesine aykırılık nedeniyle verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiş; Kanunun 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; Kanunun 27. maddesinin (1) fıkrasında "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya fethimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." (8). fıkrasında ise "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür." hükümlerine yer verilmiştir.

Aynı Yasanın "Çevreyi kirletme" başlığını taşıyan 41. maddesinin 4. fıkrasında, "İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.", hükmü yer almıştır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, ruhsatsız olarak yapılan inşaatlara beton getirerek alanı işgal ettiği, çevre kirliliğine ve kaçak yapılaşmaya sebebiyet verdiğinden ötürü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/4. maddesini ihlal ettiğinden bahisle davacı şirkete, idari para cezası verilmiş; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren başka bir karar verilmemiştir.

Bu durumda, davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Tuzla Sulh Ceza Mahkemesince 03.09.2008 gün ve Müt.E:2008/99, Müt.K:2008/103 sayı ile yapılan ve 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen başvurunun reddi ile aynı Mahkemece daha önce verilen 28.12.2007 gün ve Müt.E:2007/140, Müt.K:2007/177 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tuzla Sulh Ceza Mahkemesince 03.09.2008 gün ve Müt.E:2008/99, Müt.K:2008/103 sayı ile yapılan ve 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen BAŞVURUNUN REDDİ ile, aynı Mahkemece daha önce verilen 28.12.2007 gün ve Müt.E:2007/140, Müt.K:2007/177 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 19.12.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.